

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ

ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ
ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх, м. Київ, Україна, 04053
Тел/факс: (+38 044) 4862878, 4862841, 4862812, 4863070, 4862883
E-mail: info@auc.org.ua www.auc.org.ua

№ 5-368
від 26 лютого 2019 року

Кабінет Міністрів України

*Щодо Проекту Бюджетної декларації
на 2020–2022 роки*

Асоціація міст України розглянула проєкт Бюджетної декларації на 2020–2022 роки (далі – проєкт Бюджетної декларації). У проєкті Бюджетної декларації враховано окремі пропозиції Асоціації міст України, зокрема такі: продовження реалізації бюджетної децентралізації, а також упорядкування сфер відповідальності органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади в рамках проведення адміністративно-територіальної, бюджетної та інституційної реформ; подальше впровадження середньострокового бюджетного планування на місцевому рівні для забезпечення підвищення передбачуваності і послідовності бюджетної політики; збільшення кількості місцевих бюджетів, що матимуть прямі взаємовідносини з державним бюджетом, за рахунок добровільного об'єднання територіальних громад для спрощення процесу управління бюджетними коштами.

Також частково враховано пропозицію АМУ щодо забезпечення збереження існуючих стабільних дохідних джерел наповнення місцевих бюджетів та недопущення їх вилучення, зокрема зарахування 95 відсотків рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення до державного бюджету та 5 відсотків до місцевих бюджетів за місцем видобутку корисних копалин). Однак проєктом Бюджетної декларації передбачається припинення зарахування частини (13,44 відсотка) акцизного податку з виробленого в Україні та ввезеного на митну територію України пального до бюджетів місцевого самоврядування у зв'язку із зарахуванням цих надходжень до дорожнього фонду.

Скасування частини зарахування надходжень акцизного податку до місцевих бюджетів призведе до зменшення надходжень до місцевих бюджетів, адже не визначається механізму компенсації втрат місцевих бюджетів базового рівня від позбавлення їх частини «місцевого» акцизу. Як наслідок це призведе до скорочення обсягів видатків місцевих бюджетів на реалізацію заходів необхідних для збалансованого розвитку громад, а саме: видатків на здійснення

поточного ремонту, реконструкцію і утримання доріг та вулиць міст; видатків на реконструкцію мереж зовнішнього освітлення міста; видатків на технічне обслуговування та утримання мереж зовнішнього освітлення, включаючи електроенергію; видатків на капітальний ремонт житлового фонду та об'єктів комунальної власності; видатків на ремонт та утримання дренажних насосних станцій та водопровідних станцій; видатків придбання та встановлення системи відеоспостереження на вулицях для контролю за громадським порядком; видатків на модернізацію силових трансформаторів на артезіанських свердловинах; видатків на здійснення заходів щодо стабілізації і розвитку міського електричного транспорту; видатків на переоснащення та перевірку лічильників теплової енергії у багатоквартирних житлових будинках тощо.

Також залишились не врахованими не менше важливі інші пропозиції АМУ, що спрямовані на зміцнення фінансової спроможності місцевого самоврядування та вирішення актуальних проблемних питань місцевих фінансів, а саме:

надання органам місцевого самоврядування повноважень з формування та ведення муніципальних фіскальних реєстрів для забезпечення належного адміністрування місцевих податків та зборів, адже на разі місцеві бюджети зазнають значних втрат від несплати податку на нерухоме житлове та нежитлове майно, плати за землю через відсутність повної бази об'єктів оподаткування в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно;

передбачення можливості користування органами місцевого самоврядування податковою базою Державної фіскальної служби України (АС «Податковий блок»), адже відсутність у органів місцевого самоврядування інформації про суми нарахованих, сплачених, надмірно сплачених податків і зборів до місцевих бюджетів на відповідних територіях; суми податкового боргу та суми списаного податкового боргу, розстрочені і відстрочені суми податкового боргу і грошових зобов'язань платників податків; суми наданих податкових пільг у розрізі платників податків призводить до недонадходження податків та зборів до місцевих бюджетів, накопичення податкового боргу. Станом на 01.01.2019 р. податковий борг до місцевих бюджетів становив 9 099,1 млн грн та зріс у порівнянні із попереднім роком на 29,3 відсотків і продовжує у цьому році зростати;

необхідність розширення дохідної частини місцевих бюджетів, зокрема шляхом збільшення нормативу зарахування до місцевих бюджетів податку на доходи фізичних осіб та закріплення за місцевими бюджетами податку на доходи фізичних осіб від оподаткування пасивних доходів відповідно до часток зарахування податку на доходи фізичних осіб обумовлена недостатністю коштів місцевих бюджетів для виконання всіх переданих у 2016–2018 роках державною повноважень, зокрема, з проведення державної реєстрації, з державного архітектурно-будівельного контролю, з надання адміністративних послуг, з забезпечення соціальних програм держави, забезпечення пільгового перевезення, утримання закладів освіти та охорони здоров'я, виплати заробітної плати непедагогічним працівникам, утримання професійно-технічних училищ;

потреба у затвердженні державних соціальних стандартів і нормативів в описовому та вартісному вигляді за кожним із делегованих державою місцевому

самоврядуванню повноважень визначається тим, що наявні обсяги освітньої та медичної субвенцій не забезпечують потребу в коштах на визначені цілі;

забезпечення компенсування втрат органів місцевого самоврядування, що виникли внаслідок рішень органів державної влади, та недопущення передачі на рівень місцевих бюджетів фінансового забезпечення видаткових повноважень без відповідного компенсаційного ресурсу, що спричиняє недостатність фінансування видатків місцевих бюджетів;

запровадження формульного механізму розподілу субвенції на будівництво реконструкцію, ремонт і утримання вулиць і доріг комунальної власності для досягнення неупередженого та справедливого розподілу субвенції, отримання бюджетами місцевого самоврядування задекларованого Урядом ресурсу на ремонт доріг комунальної власності у населених пунктах. Адже на разі норми Бюджетного кодексу України в частині отримання місцевими бюджетами коштів субвенції для ремонту доріг комунальної власності у населених пунктах фактично не працюють, а реформа «децентралізації доріг» не зачіпає бюджети органів місцевого самоврядування і ресурс майже у повному обсязі залишається на рівні обласних бюджетів;

законодавче закріплення пропорції розподілу додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я між різними рівнями місцевих бюджетів і критеріїв такого розподілу в межах визначених пропорцій обумовлений необхідністю досягнення об'єктивності та пропорційності розподілу дотації. У 2019 році 45 відсотків дотації перерозподілено на обласні бюджети, хоча питома вага видатків на освіту і охорону здоров'я загального фонду обласних бюджетів в структурі загального обсягу асигнувань всіх місцевих бюджетів за відповідними галузями складає лише 11 відсотків, а для міст обласного значення, які утримують майже 70 відсотків всієї інфраструктури освіти і охорони здоров'я, передбачено лише 5 відсотків загального обсягу дотації, для об'єднаних територіальних громад, в яких проживає чверть населення нашої держави, – лише 13,5 відсотків;

вдосконалення механізму індексації нормативної грошової оцінки землі та встановлення коефіцієнту індексації на рівні реального індексу інфляції для уникнення втрати місцевих бюджетів через відсутність законодавчих підстав автоматичної зміни умов договору оренди земельних ділянок комунальної власності (розміру орендної плати), у зв'язку із зміною нормативної грошової оцінки, ставок орендної плати тощо;

дотримання принципу стабільності податкового законодавства та недопущення внесення змін до податкового та бюджетного законодавства, особливо наприкінці року, адже постійна нестабільність негативно позначається на збалансованості місцевих бюджетів, а отже як наслідок на реалізації видаткових повноважень органів місцевого самоврядування.

Також Асоціація міст України звертає увагу на необхідність наявності у Бюджетній декларації обсягів міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам. Така необхідність визначається потребою здійсненні якісного прогнозування доходів та відповідних видатків місцевих бюджетів на 2020–2022 років для ефективного планування місцевого бюджету на середньостроковий період і складання проекту рішення про місцевий бюджет.

Проектом Бюджетної декларації передбачено «забезпечення динаміки доходів, що зараховуються до місцевих бюджетів, збереження рівня їх надходжень не нижче 20 відсотків доходів зведеного бюджету України та зменшення частки трансфертів в доходах місцевих бюджетів;», що, по-перше, не узгоджено із відповідними положеннями Стратегією сталого розвитку "Україна-2020", по-друге, протягом 2014–2018 року частка доходів місцевих бюджетів у доходах зведеного бюджету вже перевищила 22,2 відсотка і протягом цього періоду в середньому становила 21,5 відсотка (у 2014 році склала 22,2 відсотків, у 2015 році – 18,5 відсотків, у 2016 році – 21,8 відсотків, у 2017 році – 22,6 відсотків, у 2018 році – 22,2 відсотків).

Зважаючи на важливість зміцнення фінансової спроможності органів місцевого самоврядування Асоціація міст України наполягає на врахуванні зазначених пропозицій у проекті Бюджетної декларації на 2020–2022 роки. Асоціація міст України відзначає, що процеси реформування у сфері місцевих фінансів мають бути спрямовані на їх подальшу розбудову та вдосконалення, що передбачає, поряд із вищезазначеними положеннями, досягнення чіткого розмежування повноважень між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, збільшення спроможності органів місцевого самоврядування у сфері управління боргом та посилення фінансової прозорості та підзвітності органів місцевого самоврядування.

**Виконавчий директор
Асоціації міст України**

О.В. Слобожан